

De saboteur

Ingar Johnsrud bij Boekerij:

Zij die volgen
Zij die gaan
Zij die doden
De peetmoeder
De saboteur

Ingar Johnsrud

De saboteur

De dreiging van een dodelijk vergif brengt
de democratie in gevaar

Vertaald uit het Noors door Annelies de Vroom

Deze vertaling is gepubliceerd met de financiële steun van NORLA.

ISBN 978-90-492-0358-0
ISBN 978-94-023-2449-5 (e-book)
NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Patrioter*
Vertaling: Annelies de Vroom
Omslagbeeld en -ontwerp: Bürosüd
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2023 Ingar Johnsrud. First published by H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) As, 2023. Published in agreement with Oslo Literary Agency.
© 2024 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeriej bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Uiteraard, het volk wil geen oorlog. Waarom zou een of andere landarbeider zijn leven op het spel willen zetten als het beste wat er voor hem in zit is dat hij zonder kleerscheuren thuiskomt.

Uiteindelijk zijn het de leiders van een land die de politiek bepalen, het enige wat een regering nodig heeft is angst.

– Uit het rapport van het Neurenbergproces

Proloog

Finnskogen, vijftig dagen voor de parlementsverkiezing, ochtend

Waarschijnlijk had de ekster zijn vleugel gebroken. Hij leefde nog wel want af en toe vloog hij op en viel weer terug op de weg langs de bosrand. De zwarte veren glommen in de ochtendzon, de lichte onderbuik was grijs van het stof. Toen kwam de Volvo aangereiden en de vogel deed een laatste, panische poging.

De chauffeur merkte niet dat de ekster tegen de onderkant van de auto klapte. Hij kreeg niet mee dat de vogel door de zuigkracht werd opgetild en naast de weg op de grond smakte. Ook de spookachtige mist tussen de bomen merkte hij niet op of het spinrag tussen het duizendblad in de berm. Voor hem was de weg langs de bosrand slechts een levensader uit de vreselijke situatie waarin hij was beland, een vluchtroute, en zoals de meeste vluchtroutes was die gevaarlijk en onvoorspelbaar.

Een paar maanden geleden was hij hier met heel andere gevoelens naartoe verhuisd. Toen was elke ochtend een wonder, elke dag was een herinnering dat er binnenkort een heel andere wind door de natie zou waaien.

Wat had hij gezegd die avond op het erf toen hij zijn hand op de vlag had gelegd?

‘Zee, sneeuw en bloed. Ziel, hoop en wil.’

Wat naïef was hij geweest.

De ziel had geen rust gevonden. De hoop was als mist verdampt. Maar bloed had hij gezien en met het bloed volgde de dood.

De dood was braaksel, een emmer vol smeekbeden om genade. De dood was een stinkend laken, nat van het zweet. De dood was roemloos en laf.

Naast hem rees het enorme bos op, de weg was een stroompje langs de rijen stammen. Hij drukte het gaspedaal verder in. De wind door het opengedraaide raam nam toe, de zon scheen fel over de boomtoppen en verblindde hem. Hij had geen tijd meer het zonnescherm naar beneden te klappen voordat hij merkte dat er iets op de weg stond. De remmen piepten. Hij gooide het stuur om.

Deel I

1

Het applaus was nauwelijks hoorbaar, het auditorium was halfvol en het grootste deel van de toehoorders was ouder dan hij. Velen droegen het overhemd van de Arbeiderpartij met de rode roos op het hart.

Jens Meidell wilde van het podium stappen toen een vrouw op de achterste rij opstond en hard klapte.

‘Bravo!’

Het was Christina Nielsen, de vrouw die de nieuwe partijleider wilde worden, die zich nu een weg baande langs de rijen stoelen om deel te nemen aan het aansluitende paneldebat. Zij was het die hem had gevraagd en toen ze elkaar passeerden op de trap, omhelsde ze hem. ‘Ik gok dat je heel wat pacemakers hebt gestimuleerd,’ zei ze zacht.

Voor Jens Meidell was er geen andere partij dan de Arbeiderpartij. Zijn moeder had de partij ooit geleid en op de dag dat Jens haar vertelde dat hij had gesolliciteerd naar de baan van jurist bij de politie, had zijn moeder hem met een ijskoude blik opgenomen voordat ze verkondigde dat het Meidell-geslacht de wet niet interpreteerde, maar schreef.

Jens was stellig geweest, hij had zijn publiek geprovoceerd. Nu was er op het podium een verhit debat losgebarsten, waarin Christina hem verdedigde. Jens constateerde dat de journalisten gelijk hadden. Christina Nielsen was een indrukwekkende persoon, haar glans stond in schrill contrast met grauwe bureaucraten. De glans van teflon meenden haar critici.

Ze was een paar jaar ouder dan hij, begin veertig, en zoals altijd gekleed in het rood en haar lichtbruine haar zat in een karakteristieke knot op haar achterhoofd. Christina was getrouwd geweest met een van de nestors van de partij. Pas toen hij bekendmaakte dat hij leed aan de ongeneeslijke ziekte ALS, maakte het volk kennis met zijn twintig jaar jongere en goed articulerende vrouw. Na zijn dood was ze te gast in talkshows en vertelde ze over de genadeloze tocht naar het graf, maar ze benutte de gelegenheid ook om over haar politieke standpunten te praten. Zelfbewust sprak ze zich uit tegen het feit dat gewone arbeiders vervangen werden door slechtbetaalde arbeidskrachten uit Oost-Europa en over het rechtssysteem dat criminelen pamperde. Met nationaal romantische beelden beschreef ze de zachte handen van de verpleegkundigen, de grove knuisten van de arbeiders en de kwetsbare welvaartsstaat. Christina Nielsen wás de nieuwe Arbeiderpartij voor de mensen. Nu deed ze al anderhalf jaar een gooi naar het partijleiderschap en de kranten gaven toe dat de partij dankzij haar op koers lag een enorme winst te behalen bij de verkiezingen.

‘Als jouw naam niet in het programma had gestaan dan had ik je niet herkend.’

Jens keek op. De stem kwam van Waldemar Greger. De partijleider was klein en gespierd. Met zijn bolle buik en randje grijs haar met hier en daar een krulletje, was Greger een gewild onderwerp voor de cartoontekenaars van kranten. Het debat was voorbij, Jens stond op en drukte Gregers hand.

‘Je bent een volwassen man geworden,’ zei Waldemar. ‘Ik herinner me de tijd nog dat je rondribbelde in het kantoor van je moeder. Jij en je broer. Jullie brachten vrolijk leven in de brouwerij.’ Zijn handdruk was warm en hartelijk. ‘Maar vandaag had je niet bepaald een vrolijke boodschap.’

‘Het was met de beste bedoelingen,’ zei Jens, maar de partijleider ging er verder niet op in.

‘Ik hoor dat Ingrids gezondheid de laatste tijd achteruitgaat.’

‘Moeder wordt oud,’ zei Jens. ‘Ze heeft met corona in het ziekenhuis gelegen en het herstel gaat moeizaam.’

‘Doe haar de hartelijke groeten. Ik ben je moeder veel verschuldigd.’

‘Ik hoop dat je hem niet probeert te stelen van me?’ Met de grootste vanzelfsprekendheid perste Christina Nielsen zich tussen hen in en Waldemars lach verdween. ‘Jens heeft ermee ingestemd mijn politieke adviseur te worden op het gebied van de criminaliteit.’

De borstelige wenkbrauwen van de partijleider gingen omhoog. ‘O ja?’

Het was algemeen bekend dat de twee partijbonzen niet met elkaar overweg konden en Jens kreeg het gevoel dat hij op een ijschots stond. Een stap in de richting van Waldemar en hij kiepte die kant op, een stap naar Christina en hij kiepte de andere kant op.

‘Voorlopig gaat het om een verbintenis tot aan de verkiezingen,’ zei hij. ‘Ik speel al een poos met die gedachte en toen Christina me vroeg...’

‘Het zit natuurlijk in je bloed,’ zei Waldemar kortaf.

Een meisje was achter Jens gaan staan en prikte hem ongeduldig in zijn rug. Haar ravenzwarte haar kwam tot haar schouders en ze droeg een veel te groot overhemd. Het overhemd kwam van hem, het ravenzwarte haar van haar moeder.

‘Nu we het toch over bloed hebben...’ zei de partijleider. ‘Dat moet jouw dochter zijn.’

Voor een buitenstaander moet de aarzeling nauwelijks hoorbaar zijn geweest, maar Jens wist dat er vele vragen zaten in de korte pauze. ‘Ja, dit is Liv,’ antwoordde hij.

Liv, die over een paar weken dertien zou worden, toonde weinig respect toen de partijleider haar smalle hand greep.

‘Jij zit vast in onze jeugdafdeling?’

‘In de AUF? Dan moeten jullie eerst meer doen aan de bescherming van dieren,’ zei ze.

‘Liv is vegetariër,’ legde Jens uit.

‘Pescotariër!’ verbeterde ze hem. ‘Gaan we zo?’

Waldemar grinnikte. ‘Je weet wat ze zeggen: wie als tiener niet radicaal is, heeft geen hart. Maar wie als volwassene geen sociaal-democraat is, heeft geen hersenen.’

2

Finnskogen, vijftig dagen voor de parlementsverkiezingen, middag

Auto-ongelukken hebben een heel eigen geur. Van verbrand rubber en stof, van olie, benzine en verkreukeld metaal en de stank van oververhitte lak. Op deze plaats van het ongeluk hing ook de geur van gespleten hout, maar het sterkst was die van bloed. Vreemd was dat niet aangezien de eland van schouder tot buik was opengescheurd.

Het was begin augustus en de avondzon had boven de boomtoppen geen haast. Politierechercheur Liselott Benjamin zweette onder haar jas terwijl ze de lengte van het remspoor op de grindweg opnam. Samen met een jonge politieagent, twee ambulance-medewerkers, vier brandweermannen en de bewusteloze man in de gecrashte auto bevonden ze zich een uur rijden in het uitgestrekte bosgebied Finnskogen. Dicht bij de Zweedse grens, op een weg die voornamelijk gebruikt werd voor houttransport en het smokkelen van drank.

Naar de lengte van de remsporen te oordelen was de oudere Volvo met te hoge snelheid door de flauwe bocht gegaan voordat er een ruk aan het stuur was gegeven op de plek waar nu de dienstauto langs de kant van de weg stond. Waarschijnlijk had de chauffeur toen de eland gezien. De wielen waren geblokkeerd want de sporen gingen rechtdoor. De auto had het beest geraakt en de haarresten in

de glasscherven van de kapotte voorruit duiden erop dat de eland de auto in was geslingerd. Terwijl het dierenlijf de borstkas van de chauffeur had ingedrukt, was de auto de berm in geschoten en de reis was geëindigd tegen een spar. De klap moest ervoor hebben gezorgd dat de eland de auto weer uit werd geslingerd.

Het vreemde was dat het niet om een dodelijk ongeluk ging. In elk geval nog niet. De eland lag met gebroken rug en openge-scheurd naast de boom. Hij staarde hijgend naar de agent die zat te klungelen met zijn geweer.

‘Weet je zeker dat je geleerd hebt hoe je het moet gebruiken?’ vroeg Liselott toen hij eindelijk het patroon op zijn plaats had geduwd. De agent mompelde ja.

Een ambulancemedewerker lag op de vernielde motorkap en leunde door de voorruit. Een ander zat op zijn knieën bij de stoel van de chauffeur. Beiden zorgden ze ervoor dat het hoofd en de nek van de chauffeur gestabiliseerd werden. De brandweerman-nen maakten de hydraulische scharen en klemmen klaar om het dak van de auto te lichten en de patiënt eruit te halen zodra hij daar klaar voor was. Liselott liep door de hei naar de kapotte voorruit aan de passagierskant. Het linkerdeel van het gezicht van de bestuurder, het deel dat ze nu niet goed kon zien, was zwaarge-wond. De wang was in tweeën gescheurd en de onderste flap, of hoe je dat ook noemt, hing als een zwaard onder de kin.

Het andere deel van het gezicht was niet beschadigd. Daardoor kon ze constateren dat het om een man ging van ergens in de twin-tig met een lichte, pas geschoren huid en een gladde schedel. Hij droeg een werkkieel van grof linnen en een legerbroek. De bloed-vlekken op zijn broek waren donker en deels opgedroogd en Lise-lott dacht aan wat de bosarbeider, die het ongeluk had gemeld, had gezegd: dat deze weg op zondag nauwelijks werd gebruikt. Het moest uren geleden zijn geweest dat het ongeluk plaatsvond.

‘Heeft hij een portemonnee bij zich, iets wat hem kan identifice-ren?’

De ene ambulancemedewerker keek langs het hoofd van de be-stuurder. ‘Niets in zijn zakken.’

De stoel van de passagier glinsterde van de glasscherven en de kreunende ademhaling van de man vulde de auto. Het handschoenvakje was leeg. Ze checkte achter het zonnescherm en tussen de zittingen, maar vond niets anders dan een paar gebruikte kartonnen bekers. Het dasbordklokje was een paar minuten voor zeven gestopt. Dat was een halve dag geleden. Was het ongeluk toen gebeurd?

Het schot kwam en de eland blies zijn laatste adem uit. De ambulancemedewerker die op de motorkap had gelegen, zette beide voeten op de grond. ‘We zijn klaar,’ zei ze. ‘Laten we hem eruit halen.’

Het geluid van metaal dat werd gebogen en in stukken geknipt, ging door merg en been. Liselott riep de centrale op. Ze gaf het kentekennummer van de Volvo door, kreeg een antwoord waar ze zich over verbaasde en las het kenteken opnieuw voor. Maar het antwoord bleef hetzelfde.

Toen het dak was opengeknipt en de brandweermannen voorzichtig verder werkten, ging Liselott weer terug naar de auto. De kofferbak was makkelijk open te krijgen. Er stond een halfvolle jerrycan met benzine in en tegen de rugleuning van de achterbank lag een vuilniszak. Die was zwaar en Liselott moest beide handen gebruiken om hem eruit te tillen. Met hulp van de agent sleepte ze de zak naar de weg.

‘Er klopt iets niet,’ zei Liselott. ‘Volgens de centrale zijn de nummerborden gestolen.’

Ze trok de vuilniszak open, die vol zat met huishoudelijk afval. Conservenblikken, koffiedik, aardappelschillen en iets wat op schillen van noten leek met een bijzonder, kastanjebruin patroon. Onder in de zak vond ze een toerrugzak. Op de heupgordel was iets met stift geschreven. *Heike d.K.*

‘Zegt die naam jou iets?’

De agent schudde zijn hoofd. In de rugzak zat een regenjas, een waterfles, een oude, uitgeschakelde Nokia-mobiel en een kapotte spiegelreflexcamera. De lens was kapot en het geheugenkaartje ontbrak.

‘Vreemd,’ zei ze tegen de agent en ze vroeg hem bewijszakken uit de dienstauto te halen. ‘Dergelijke camera’s zijn duur. Je zou denken dat je die laat repareren.’

Ze stopten de camera in een aparte zak, de mobiel in een andere, de rugzak in de derde en de rest van het afval in een paar plastic zakken. De bestuurder werd op een brancard gelegd. De agent keek weg toen de opengescheurde wang en tandenrij hen aangapten.

‘Zal hij dit overleven?’ vroeg Liselott toen de brancard in de ambulance was geduwd.

‘Hij ademt. De rest laten we aan de artsen over,’ antwoordde een van de ambulancemedewerkers.

Op de terugweg naar de beschaving sprak de jonge politieagent vooral over de eland. Het was de eerste keer dat hij tijdens zijn dienst een schot had afgevuurd. Liselott zei hem de bergingsdienst te bellen. Zelf riep ze de centrale op. Heike d.K. bleek een afkorting te zijn van Heike de Klerk. Ze woonde nog niet lang in dit gebied en was een Nederlandse vrouw van vierentwintig. De Klerk stond geregistreerd bij de politie nadat zij en haar partner, Faroukh Kaag, enkele maanden geleden waren aangegeven voor het stelen van schapen.

‘Stelen van schapen?’

‘Het stel woonde kennelijk op een van de afgelegen boerderijen in het gebied,’ antwoordde de operator. ‘Een van de boeren heeft ze aangegeven na de diefstal van enkele van zijn lammeren.’

‘Hebben we wat gedaan met die aangifte?’

‘Nee.’

Liselott wachtte tot de agent het gesprek met de bergingsdienst had afgesloten. ‘Faroukh,’ zei ze tegen hem. ‘De chauffeur is waarschijnlijk een Nederlander. Faroukh Kaag.’

‘Dus niet iemand hier uit de buurt,’ zei de agent. Het leek of hij daarin troost vond.

Toen ze het politiebureau van Kongsvinger naderden, pakten wolken zich samen. Daarna kwam de regen.

3

Drøbak, vijftiendertig dagen voor de parlementsverkiezingen, avond

‘Waarom wordt het het Meidell-schandaal genoemd?’

Jens Meidell knipperde met zijn ogen. Aan het eind van de middag waren Liv en hij naar hun hotelkamer gegaan om even bij te komen, maar hij moest in slaap zijn gevallen. Het was donker buiten en de regen borrelde in de dakgoot. Van het bed naast hem klonk uit de koptelefoon het gedempte geluid van een bas. Jens ging rechtop zitten en keek op zijn horloge. Hij was te laat voor een afspraak. ‘Waar luister je naar?’

‘Labo ’D,’ antwoordde zijn dochter. ‘Twee meisjes uit Bergen. Ze zijn cool. Maar waarom wordt het het Meidell-schandaal genoemd?’

‘Waarom vraag je dat?’

Liv liet hem het boek zien dat ze aan het lezen was. *Nooit gebroken*. Christina Nielsen had hem dat boek tijdens het diner gegeven. De vrouw die partijleider van Ap wilde worden had het zelf geschreven. Op de kaft stonden Christina Nielsen en haar man die elkaars hand vasthielden. ‘Er staat hier dat ze door het Meidell-schandaal begreep hoe machtige mannen samenspannen.’

‘Juist.’ Jens zette zijn voeten op de vloer. ‘Je weet dat je oma moest afreden als partijleider?’ vroeg hij. ‘Maar weet je ook waarom?’

‘Had dat niet iets met de belastingen te maken?’

‘Toen ik iets jonger was dan jij nu, werd oma gekozen tot de

eerste vrouwelijke leider van de Arbeiderpartij. Ze was al minister van Justitie geweest en iedereen dacht dat ze ook de eerste vrouwelijke premier zou worden. Maar in het voorjaar voor de parlementsverkiezingen begonnen de kranten te schrijven over haar vader. Jouw overgrootvader. Ze hadden ontdekt dat hij veel vastgoed bezat, maar om niet zoveel belasting te hoeven betalen, deed hij alsof hij de eigenaar was van een onderneming in Luxemburg.’

‘Hij bedonderde de boel?’

‘Ja.’

‘Maar wat heeft dat met oma te maken?’

‘Zij was zijn erfgenaam. Jouw overgrootvader stierf plotseling en oma zei tegen de kranten dat ze niets wist van het vastgoed. Maar toen dook er een brief op van een bank in Luxemburg waarin zij genoemd werd als bestuurslid van de onderneming.’

De erfzonde stond op Livs gezicht te lezen toen ze de koptelefoon van haar hoofd duwde. ‘Dus zij deed daaraan mee?’

‘Oma zei dat haar vader haar naam had gebruikt zonder dat zij ervan wist. Maar dat hielp niet. Al dat gedoe verpestte de verkiezingscampagne en de Arbeiderpartij verloor. Oma werd gedwongen af te treden als partijleider.’

‘Geloof jij dat ze de waarheid sprak?’

‘Ze werd in de rechtbank vrijgesproken.’

‘Dat vroeg ik niet.’

Jens moest glimlachen om zijn dochters vasthoudendheid. ‘Ik weet het niet. Hoe het ook zit, de zaak ging de geschiedenis in als het Meidell-schandaal.’

‘Maar waarom schreef ze dat machtige mannen samenspannen?’

‘Iemand heeft de brief aan de pers gegeven,’ zei Jens. ‘Sommige mensen denken dat die gelekt werd door mensen in de partij die haar wilden dumpen. Machtige mannen die niet wilden dat er een vrouw aan het roer stond van de partij.’

In de eetzaal zat de stemming er onder de vele partijleden goed in. Jens had beloofd een glas met Christina te drinken, maar nog voordat hij haar kon gaan zoeken, werd hij aangesproken door

een jonge vrouw met sproeten in een blouse van de partij en met een TROTSE FEMINIST-button op haar borst. ‘We hebben een discussie gehad over uw speech,’ zei ze. ‘Het is nogal wat dat u denkt dat hardere straffen de samenleving beter maken.’ Ze wierp een blik op de jongelui die om haar heen stonden alsof ze was uitgedaagd om met hem de confrontatie aan te gaan.

Jens had tijdens zijn speech een video laten zien. Daarin waren slachtoffers te zien uit zaken die hij had behandeld. De slachtoffers vertelden wie ze waren voordat ze werden verkracht, met een mes gestoken of overvallen en wie ze nu waren. Ze beschreven een systeem dat zich drukker maakte om de rechten van de daders dan van de slachtoffers.

‘Ik zei niet dat er hardere straffen moeten komen,’ zei Jens, onzeker of hij de handschoen wel moest oppakken. ‘Criminelen moeten humaan worden behandeld, ze moeten onderwijs aangeboden krijgen om een weg terug naar de samenleving te vinden. Maar degenen die niet laten zien dat ze zich willen verbeteren, moeten begrijpen dat dat consequenties heeft.’

‘Veel verkrachters zijn zelf slachtoffer. Verdienen zij ook geen begrip?’ bracht ze er tegen in.

‘Wat ze verdienen is een duidelijk rechtssysteem. Een strenge straf is de manier waarop de samenleving aan de dader vertelt dat zijn misdaden ellende teweegbrengen.’

‘Dus je toont mensen respect door ze op te sluiten? Dat is belachelijk,’ zei ze.

‘Iemand die ik ken is heel zijn jeugd mishandeld,’ brak een van de anderen in. ‘Vorig jaar is hij veroordeeld omdat hij zijn vriendin heeft mishandeld. Hoelang moet hij zitten?’

Jens kreeg er genoeg van. ‘Tot hij stopt met zijn vriendin te mishandelen.’

‘Levenslang?’

‘Als dat nodig is.’

Zijn redding kwam in de vorm van Christina’s persoonlijke adviseur. Ze heette Guri, haar jurk leek op een vuurwerkshow en de zwarte pony was kaarsrecht. ‘Daar ben je. Christina wacht op je.’

Ze knikte naar Jens. ‘Zo te horen zijn jullie klaar. Terug naar jullie debatclubje,’ zei ze tegen de jongelui.

Er werd luid gepraat, hard gelachen en er klonk muziek in de eetzaal. In de vergaderzaal daarnaast klonk een zachte plof toen Guri, op dezelfde manier waarop je een kip de nek omdraait, een fles crémant ontkurkte.

‘Mijn krijgsraad,’ zei Christina en ze liet de camera van haar mobiel van zichzelf naar de drie anderen in de kamer gaan. ‘Daniel, Jens en Guri. De allerbeste om tijdens de verkiezingscampagne bij je te hebben.’ Ze stopte de opname en schoof de mobiel in de richting van Guri. ‘Zorg jij ervoor dat het filmpje op de website komt?’

Voor een doorsneelid van de Arbeiderpartij waren goedkope, ruimvallende, nette kleren een handelsmerk. Daniel Carmichael droeg een maatkostuum en een zeeblauwe stropdas. Jens vermoedde dat hij dichterbij de veertig dan de vijftig zat, ondanks zijn zilvergrijze haar. Zijn handdruk was droog, de toon zelfverzekerd.

‘Mijn vader is Brits, mijn moeder Noors en zelf ben ik opgegroeid op Cyprus,’ zei Carmichael toen hij zich ervoor verontschuldigde dat hij niet wist dat Jens de zoon was van een voormalige partijleider.

‘Daniel is onze man van Munin Grafikos,’ zei Guri en Jens begreep dat hij zou moeten weten wat dat was.

‘We houden ons bezig met opiniepeilingen.’ Carmichael schoof een visitekaartje over tafel. Hun slogan, *Wij zien de hele mens*, stond geschreven boven een rij Griekse zuilen waarin de letters M en G waren gegraveerd. Carmichael had dezelfde symbolen op zijn colbert.

Terwijl Guri de glazen volschonk, schopte Christina haar ene schoen uit, legde de voet op haar dij en bestudeerde een vuurrode streep op haar wreef. ‘De partij heeft me de verantwoordelijkheid gegeven voor deze verkiezingscampagne. Ik heb Daniel aangemenen. Zijn bedrijf heeft ruime ervaring en weet hoe je een moderne campagne moet voeren.’

‘Dus het is niet voldoende om rode rozen uit te delen?’ grapte Jens.

Carmichael leek het grapje niet te begrijpen. ‘Rozen zullen er zijn. Maar ons werk zal zich richten op de digitale kanalen. We zijn gespecialiseerd in kennis over de kiezers. De juiste boodschap voor de juiste persoon,’ zei hij, alsof dat ook een slogan was. ‘Zo win je de verkiezingen in de eenentwintigste eeuw.’

Christina veranderde van onderwerp. ‘Ik heb Waldemar gezegd dat ik verwacht dat we de post van minister van Justitie krijgen,’ zei ze. ‘Dat is uiteraard erg vroeg, maar dat kan me niet schelen. In dat verband wil ik dat het duidelijk wordt dat we inzetten op een hervorming van de aanpak van de criminaliteit. Een hervorming waarbij de focus ligt op het slachtoffer en de welwillende burger.’

‘Zoiets had ik gehoopt te horen,’ zei Jens.

‘In de tijd van je moeder stemden vier op de tien Noren op ons. Vandaag de dag hebben we een aanhang van dertig procent. Velen van hen daar..’ – ze maakte een gebaar naar de eetzaal – ‘zullen beweren dat er iets aan de hand is met het volk. Dat men zich laat verleiden door makkelijke oplossingen voor gecompliceerde problemen. Maar de waarheid is dat de kiezers ons doorzien.’

Jens trok zijn wenkbrauwen op en Christina pakte een smalle pleister aan van Guri. ‘De bendes waarover jij het in je speech had. Hoeveel leden daarvan hebben ouders die in Noorwegen zijn geboren? Vijf, tien procent?’

‘Tets meer misschien, maar..’

‘Als ik daarop wijs, word ik een racist genoemd.’ Christina controleerde de pleister, trok de schoen weer aan en trok de leren riempjes strak. ‘Maar geloof me als ik zeg dat ik kleurenblind ben. Waar ik niet blind voor ben, is dat de hardwerkende Noor zijn geloof in het systeem is verloren. Als de kiezers zien dat de welvaart niet gaat naar degenen die het land hebben opgebouwd, maar naar de mensen die nog meer rotzooi schoppen, dan zeggen ze stop.’ Ze spreidde haar armen. ‘Daniels peilingen zijn kristalhelder. Het volk vraagt slechts dat we vechten voor de welvaartsstaat die we zelf hebben geschapen.’